Generalitat de Catalunya
Consell Interuniversitari de Catalunya
Oficina d'Accés a la Universitat

2026

Proves d'accés a la universitat

Llengua catalana i literatura

Sèrie 5

Espai per a la correcció

Qualificació			
1. Comprensió lectora	1.1		
	1.2		
	1.3		
	1.4		
2. Estudi del fet literari	2.1		
	2.2		
3. Reflexió lingüística	3.1		
	3.2		
4. Expressió escrita	4.1		
	4.2		
Suma de notes parcials			
Descompte per errors de normativa			
Total			
Qualificació final			

Espai per a la revisió

Comprovació		2a correcció	

Etiqueta de qualificació

Etiqueta de correcció

Etiqueta de l'estudiant

Ubicació del tribunal .....

Número del tribunal .....

L'examen consta de QUATRE parts obligatòries:

1. Comprensió lectora (2 punts): heu de respondre a TOTES les qüestions que s'hi plantegen.

2. Estudi del fet literari (2 punts): heu de respondre a TOTES les qüestions del bloc 1 i només a DUES de les qüestions plantejades en el bloc 2. Si en responeu més, només es tindran en compte les dues primeres.

3. Reflexió lingüística (3 punts): heu de respondre a TOTES les qüestions del bloc 1 i només a QUATRE de les sis qüestions plantejades en el bloc 2. Si en responeu més, només es tindran en compte les quatre primeres.

4. Expressió escrita (3 punts): heu de respondre a TOTES les qüestions que s'hi plantegen.

Les respostes han de ser clares i han d'estar redactades de manera coherent i cohesionada, amb correcció gramatical, lèxica i ortogràfica. Es descomptaran 0,1 punts per errors de normativa (gramaticals, lèxics o ortogràfics) fins a un màxim de 2 punts.

1. Comprensió lectora [2 punts en total]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions que us plantegem tot seguit.

El Parlament Europeu ha ratificat aquest dimecres amb una àmplia majoria la normativa consensuada amb els vint-i-set per regular la intel·ligència artificial a la Unió Europea (UE). La llei, pionera a escala mundial en aquesta matèria, ha rebut l'aval de 523 eurodiputats, el rebuig de 46 i 49 abstencions.

El comissari europeu del Mercat Interior i impulsor de la iniciativa, Thierry Breton, ha celebrat «l'aclaparador suport del Parlament Europeu a la nostra llei d'intel·ligència artificial, la primera norma global i vinculant del món per una intel·ligència artificial fiable». «Europa és ara un referent mundial», ha destacat. Breton ha assegurat que la UE «regula el mínim possible, però tot el que cal».

La normativa fa així un pas determinant per a la seva aprovació definitiva en el Consell de la UE, que es preveu que tindrà lloc les properes setmanes. Amb tot, la nova legislació no entrarà en vigor fins al 2026.

La llei europea sobre la intel·ligència artificial en permet o **en** prohibeix l'ús en funció del risc social que suposi per a les persones. La normativa cerca garantir així que els sistemes existents i utilitzats a la UE siguin segurs i respectin els drets fonamentals i els valors europeus.

Un dels punts més controvertits durant la negociació de la normativa han estat els límits de la identificació biomètrica per part de les forces de seguretat. En general, la llei veta la vigilància massiva als espais públics però permet que les forces de seguretat puguin utilitzar aquesta tecnologia, amb una autorització judicial prèvia, en casos flagrants com ara el risc d'un atac terrorista imminent. Els cossos policials també **hi** podran recórrer per identificar persones que hagin comès delictes de terrorisme, tràfic de persones, explotació sexual i crims mediambientals, i també per localitzar les víctimes.

Un altre punt espinós que tracta la norma és la categorització biomètrica, que queda prohibida per creences polítiques, religioses, filosòfiques o per raça i orientació sexual. Tampoc no es podran utilitzar els sistemes que puntuen les persones segons el comportament, la intel·ligència artificial capaç de manipular el comportament humà o els sistemes per crear bases de dades facials captant dades de manera indiscriminada a través d'Internet.

Quant als sistemes d'intel·ligència artificial generativa —en els quals es basen programaris com ChatGPT o Bard—, les empreses hauran de complir criteris de transparència, com ara especificar si un text, una cançó o una fotografia s'ha generat a través d'aquest sistema. També hauran de garantir que les dades utilitzades per entrenar els sistemes respecten els drets d'autor.

Finalment, la norma preveu la creació de l'Oficina Europea d'Intel·ligència Artificial, que coordinarà l'ús de la tecnologia entre les autoritats estatals i que estarà assessorada per un grup de científics i representants de la societat civil.

Adaptació feta a partir del text de R. Bruna. «L'Eurocambra aprova la primera llei per regular la intel·ligència artificial». *El Punt Avui* [en línia] (13 març 2024)

1.1. Després de llegir atentament el text anterior, indiqueu si les afirmacions següents són vertaderes o falses. [0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	*Fals*
a) La Unió Europea està formada per vint-i-set països.	☐	☐
b) Hi ha hagut quaranta-nou diputats que no han aprovat la normativa per a regular la intel·ligència artificial.	☐	☐
c) La normativa té un abast mundial.	☐	☐
d) La identificació biomètrica permet de reconèixer les persones.	☐	☐
e) El ChatGPT no és un sistema d'intel·ligència artificial generativa.	☐	☐

1.2. Trobeu en el text els cinc mots que poden funcionar com a sinònims dels mots següents. [0,5 punts]

a) *Capdavantera*:

b) *Refús*:

c) *Polèmics*:

d) *Inapel·lables, incontestables*:

e) *Immediat*:

1.3. Escriviu el referent dels pronoms següents, marcats en negreta en el text. La resposta ha de contenir tots els elements que formen la construcció substituïda pel pronom feble. [0,5 punts]

a) «En general, la llei veta la vigilància massiva als espais públics però permet que les forces de seguretat puguin utilitzar aquesta tecnologia, amb una autorització judicial prèvia, en casos flagrants com ara el risc d'un atac terrorista imminent. Els cossos policials també **hi** podran recórrer per identificar persones que hagin comès delictes de terrorisme»:

b) «La llei europea sobre la intel·ligència artificial en permet o **en** prohibeix l'ús en funció del risc social que suposi per a les persones»:

1.4. Exposeu, en un màxim de cinquanta mots, per què la normativa prohibeix la categorització biomètrica. [0,5 punts]

2. Estudi del fet literari [2 punts en total]

Bloc 1

2.1. Llegiu el poema següent i responeu a les qüestions plantejades a continuació.

Vaca suïssa

Quan jo m'esmerço en una causa justa
com mon Tell soc adusta i arrogant:
prou, s'ha acabat! Aneu al botavant
vós i galleda i tamboret de fusta.

La meva sang no peix la noia flaca
ni s'amistança amb el cafè pudent.
Vós no sou qui per grapejar una vaca,
ni un àngel que baixés expressament.

Encara us resta la indefensa cabra,
que sempre ha tingut l'ànima d'esclau.
A mi no em muny ni qui s'acosti amb sabre!
Tinc banyes i escometo com un brau.

Doncs, ja ho sabeu! He pres el determini,
l'he bramulat per comes i fondals,
i no espereu que me'n desencamini
la llepolia d'un manat d'alfals.

Que jo mateixa, si no fos tan llega,
en lletra clara contaria el fet.
Temps era temps hi hagué la vaca cega:
jo so la vaca de la mala llet.

2.1.1. En quin poema s'inspira la poesia «Vaca suïssa», de Pere Quart (Joan Oliver)? Digueu també qui en fou l'autor. [0,25 punts]

2.1.2. Quin és el tema de la poesia «Vaca suïssa»? [0,25 punts]

2.1.3. Com són els versos i la rima del poema? [0,25 punts]

2.1.4. Quins animals esmenta el poema? Amb quina intenció? [0,25 punts]

Bloc 2

2.2. Responeu només a DUES de les quatre qüestions que es plantegen en aquest bloc. (Si se'n responen més, només es tindran en compte les dues primeres.)

2.2.1. En un màxim de cinquanta mots, expliqueu el tòpic de la *donna angelicata* emprat en literatura. [0,5 punts]

2.2.2. Indiqueu si les afirmacions següents són vertaderes o falses. [0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	*Fals*
a) La tanka és una composició en prosa d'origen japonès.	☐	☐
b) La poesia de Josep Carner s'emmarca de ple en el Modernisme.	☐	☐
c) El cal·ligrama és un poema que uneix forma i contingut.	☐	☐
d) La *descriptio puellae* és un tòpic literari que consisteix a lloar la vida del camp enfront de la ciutat.	☐	☐
e) El sonet és una composició formada per dos quartets expositius i dos tercets conclusius.	☐	☐

2.2.3. En un màxim de cinquanta mots, expliqueu què són els goigs. [0,5 punts]

2.2.4. Indiqueu si les afirmacions següents són vertaderes o falses. [0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

	Vertader	*Fals*
a) Salvador Espriu és l'autor de l'obra de teatre *Mar i cel*.	☐	☐
b) *La plaça del Diamant* és una obra romàntica.	☐	☐
c) L'epítet és un adjectiu qualificatiu que remarca una qualitat inherent d'un nom.	☐	☐
d) El Noucentisme és posterior a les avantguardes.	☐	☐
e) La ironia consisteix en l'atribució de qualitats humanes o animals a éssers inanimats.	☐	☐

3. Reflexió lingüística [3 punts en total]

Bloc 1

3.1. Indiqueu l'anàlisi correcta de les oracions o els sintagmes subratllats. [1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

3.1.1. La llei europea sobre la intel·ligència artificial en permet o en prohibeix l'ús en funció del risc social <u>que suposi per a les persones</u>.

☐ oració subordinada substantiva de subjecte
☐ oració subordinada substantiva de complement o objecte directe
☐ oració subordinada adjectiva o de relatiu de complement del nom
☐ oració subordinada adverbial

3.1.2. El comissari europeu del Mercat Interior i impulsor de la iniciativa, Thierry Breton, ha celebrat «l'<u>aclaparador</u> suport del Parlament Europeu a la nostra llei d'intel·ligència artificial».

☐ complement del nom
☐ atribut
☐ complement predicatiu
☐ complement o objecte directe

3.1.3. Breton ha assegurat que la UE «regula <u>el mínim possible, però tot el que cal</u>».

☐ complement o objecte directe
☐ complement de règim (o preposicional)
☐ complement circumstancial (o adjunt)
☐ complement del nom

3.1.4. La norma preveu la creació de l'Oficina Europea d'Intel·ligència Artificial, que coordinarà l'ús de la tecnologia entre les autoritats estatals i que estarà assessorada <u>per un grup de científics i representants de la societat civil</u>.

☐ subjecte
☐ complement o objecte directe
☐ complement o objecte indirecte
☐ complement agent

3.1.5. També hauran de garantir que les dades utilitzades per entrenar els sistemes respecten els drets d'autor.

☐ oració subordinada adverbial consecutiva
☐ oració subordinada substantiva de complement o objecte directe
☐ oració subordinada adverbial causal
☐ oració subordinada substantiva de subjecte

Bloc 2

3.2. Responeu només a QUATRE de les sis qüestions que es plantegen en aquest bloc. (Si se'n responen més, només es tindran en compte les quatre primeres.)

3.2.1. Completeu les oracions següents amb la forma correcta de les dues que hi ha entre parèntesis. [0,5 punts]

a) No he entès _____ deia l'home _____ ens hem trobat al replà. (*què / que*)

b) _____ arribes a l'hora que t'han dit, no et quedaràs a veure la sèrie _____ que te n'aniràs directament a dormir. (*sinó / si no*)

c) No has esmorzat _____. Que no hi ha _____ que t'agradi? (*gens / res*)

d) Tira la persiana més _____, fins que toqui _____. (*a baix / avall*)

e) _____ que es queixa i en el fons viu _____ lluny com jo, del poble. (*tant / tan*)

3.2.2. Completeu les oracions següents amb la forma verbal adequada a un registre formal. [0,5 punts]

a) Ara plou a bots i barrals mentre el tro _____ (*retrunyir*) a la llunyania.

b) Si _____ (*saber*) el que diu de tu, no li faries tant de cas.

c) N'estic tan fart, que m'_____ (*esmunyir*) de la reunió sense dir res.

d) Que no ho veus, que jo ara no hi _____ (*cabre*), en aquesta butaca?

e) L'encarregat va demanar a en Joan que li guardés el secret; en cas contrari, _____ (*perdre*) la feina.

3.2.3. Subratlleu en el text següent NOMÉS les cinc grafies que corresponen al so fricatiu alveolar sonor [z]. (Si se'n subratllen més, la pregunta serà puntuada amb 0.) [0,5 punts]

«El vehicle es va quedar sense benzina, però l'home va prosseguir el seu camí a peu. Va endinsar-se en un bosc i va trobar una serp que sortosament es va amagar entre les pedres.»

3.2.4. Completeu les oracions següents amb els substantius, els verbs o els adjectius adequats, derivats dels mots que hi ha entre parèntesis. [0,5 punts]

***a*)** Totes les tasques agrícoles estan mecanitzades i molt _____. (*tècnica*)

***b*)** La _____ és la gestió privada de serveis de propietat pública. (*privat*)

***c*)** Volia causar molt bona impressió i es va passar tot el matí _____-se. (*polaina*)

***d*)** Segons la recepta, només calia tirar-hi un _____ de sal i un altre de pebre. (*pols*)

***e*)** Construir l'_____ li va permetre de poder conrear unes plantes precioses. (*hivern*)

3.2.5. Assenyaleu i esmeneu NOMÉS els cinc errors que apareixen en el text següent. (Si se n'assenyalen més, la pregunta serà puntuada amb 0.)
[0,5 punts]

«Em sap greu que us calgui coneixer el poble un diumenge al mig dia, perque pot ser us semblarà massa quiet, com ancorat en una inmobilitat silenciosa.»

3.2.6. Identifiqueu a quina de les varietats dialectals del català (rossellonès, central, nord-occidental, valencià, balear o alguerès) pertany el text següent i subratlleu NOMÉS tres característiques diferents pròpies d'aquesta varietat. (Si se'n subratllen més, la pregunta serà puntuada amb 0.)
[0,5 punts: 0,2 punts per la varietat dialectal i 0,3 pels trets]

«Eran marit i muller i tanivan una única filla de casar.

Dos joves se són enamorats; u feva lu llaurador, i l'altru era cavaller.

No sabent a qui dar-la, la muller diu al marit: "Ves de Salomó, que'l trobaràs a la cantonada, i demana-li a qui dels dos joves podem dar la nostra filla."

Lu marit és anat i manifesta lu cas a Salomó.»

4. Expressió escrita [3 punts en total]

4.1. Reescriviu el text següent canviant els temps verbals en present (indicatiu o subjuntiu) per formes d'imperfet. La redacció resultant ha de contenir tota la informació inclosa en el text original. Subratlleu en els dos textos les formes verbals originals i les reescrites. [1 punt]

«La normativa fa així un pas determinant per a la seva aprovació definitiva en el Consell de la UE, que es preveu que tindrà lloc les properes setmanes. Amb tot, la nova legislació no entrarà en vigor fins al 2026.

La llei europea sobre la intel·ligència artificial en permet o en prohibeix l'ús en funció del risc social que suposi per a les persones. La normativa cerca garantir així que els sistemes existents i utilitzats a la UE respectin els drets fonamentals i els valors europeus. […]

En general, la llei veta la vigilància massiva als espais públics però permet que les forces de seguretat puguin utilitzar aquesta tecnologia, amb una autorització judicial prèvia, en casos flagrants com ara el risc d'un atac terrorista imminent.»

4.2. Escriviu un text formal ben estructurat, de cent vint-i-cinc a cent cinquanta paraules, en què expliqueu els avantatges i els inconvenients que pot tenir l'aplicació de la intel·ligència artificial en àmbits com ara la conducció autònoma, la robòtica, la medicina i la salut, l'ensenyament, les xarxes socials, etc. [2 punts]

Comprovació i 2a correcció:

3a correcció:

Etiqueta de l'estudiant

IEC
Institut d'Estudis Catalans

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés.

SÈRIE 5

1. Comprensió lectora

[2 punts en total]

1.1.

[0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

a) Vertader

b) Fals

c) Vertader

d) Vertader

e) Fals

1.2.

[0,5 punts]

a) Capdavantera: pionera

b) Refús: rebuig

c) Polèmics: controvertits

d) Inapel·lables, incontestables: flagrants

e) Immediat: imminent

1.3.

[0,5 punts]

a) a aquesta tecnologia

b) de la intel·ligència artificial

1.4.

[0,5 punts]

Resposta possible:

La llei prohibeix la categorització biomètrica com a sistema d'identificació d'un individu si processa dades relacionades amb les seves creences religioses, polítiques o filosòfiques o amb la seva raça o orientació sexual. Es tracta de dades de caràcter personal l'ús de les quals atemptaria contra el dret fonamental a la seva privacitat.

2.Estudi del fet literari

[2 punts en total]

Bloc 1

[1 punt]

2.1.

2.1.1.

(0,25)

La vaca cega de Joan Maragall.

2.1.2.

(0,25)

Una vaca suïssa es revoluciona, no accepta les coses com són i intenta canviar-les tot revoltant-se contra l'amo.

2.1.3.

(0,25)

Els versos són decasíl·labs i la rima és consonant.

2.1.4

(0,25)

Esmenta, d'una banda, la cabra, que considera un animal indefens i submís, com un esclau. La vaca, en canvi, no està disposada a ser mai més manipulada. Esmenta, d'una altra, el brau, amb el qual es compara perquè té banyes i envesteix o ataca.

Bloc 2

[1 punt]

2.2.

2.2.1.

[0,5 punts]

Resposta possible:

"Donna angelicata" (dona angelical) és un tòpic del renaixement, que presenta la dona com a símbol de perfecció. En la literatura va sorgir la imatge de "donna angelicata" que simbolitza la puresa de la dona, una al·legoria de la perfecció espiritual, virtuosa, honesta i discreta. El tòpic també recull certs trets físics (la pell clara, els cabells rossos, el llavis vermells, etc.). Le bellesa externa era un reflex de la interna, i alhora una imatge de la divinitat.

2.2.2.

[0,5 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

a) Vertader
b) Fals
c) Vertader
d) Fals
e) Vertader

2.2.3

[0,5 punts]

Resposta possible:

Els goigs són composicions populars que es dediquen a la Mare de Déu, a algun sant o a misteris religiosos. En general, expliquen la vida, miracles o virtuts de la Verge o del sants. Estan formats per estrofes, normalment de vuit o deu versos, i d'una tornada que es repeteix al final de cada estrofa.

2.2.4.

[0,5 punts. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,1 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

a) Fals
b) Fals
c) Vertader
d) Fals
e) Fals

3. Reflexió lingüística

[3 punts en total]

Bloc 1

[1 punt]

3.1.

[1 punt. Per cada resposta errònia es descomptaran 0,2 punts; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

3.1.1. oració subordinada adjectiva o de relatiu de complement del nom

3.1.2. complement del nom

3.1.3. complement o objecte directe

3.1.4. complement agent

3.1.5. oració subordinada substantiva de complement directe

Bloc 2

[2 punts]

3.2.

3.2.1.

[0,5 punts]

a) QUÈ / QUE

b) SI NO / SINÓ

c) GENS / RES

d) AVALL / A BAIX

e) TANT / TAN

3.2.2.

[0,5 punts]

a) RETRUNY

b) SABESSIS

c) ESMUNYO

d) CABO

e) PERDRIA

3.2.3.

[0,5 punts]

El vehicle e**s** va quedar sense ben**z**ina, però l'home va prosseguir el seu camí a peu. Va endin**s**ar-se en un bosc i va trobar una serp que sorto**s**ament e**s** va amagar entre les pedres.

3.2.4.

[0,5 punts]

a) TECNIFICADES

b) PRIVATITZACIÓ

c) EMPOLAINANT-SE

d) POLSIM

e) HIVERNACLE

3.2.5.

[0,5 punts] (Si se n'assenyalen més, la puntuació d'aquesta pregunta és 0.)

Em sap greu que us calgui con**e**ixer el poble un diumenge al mig dia, perqu**e** pot ser us semblarà massa quiet, com ancorat en una i**n**mobilitat silenciosa.

conèixer

migdia

perquè

potser

immobilitat

3.2.6.

[0,5 punts: 0,2: la varietat dialectal + 0,3: els trets] (Si se'n subratllen més, la puntuació d'aquesta pregunta és 0.)

Eran marit i muller i tanivan una única filla de casar.

Dos joves se són enamorats; ú feva lu llaurador, i l'altru era cavaller.

No sabent a qui dar-la, la muller diu al marit: «Vés de Salomó, que'l trobaràs a la cantonada i demana-li a qui dels dos joves podem dar la nostra filla».

Lu marit és anat i manifesta lu cas a Salomó.

Alguerès

4. Expressió escrita

[3 punts en total]

4.1.

[1 punt]

La normativa feia així un pas determinant per a la seva aprovació definitiva en el Consell de la UE, que es preveia per a les properes setmanes. Amb tot, la nova legislació no entrarà en vigor fins el 2026.

La llei europea sobre la intel·ligència artificial permetia o prohibia l'ús d'aquesta tecnologia en funció del risc social que suposés per a les persones. La normativa cercava garantir així que els sistemes existents i utilitzats a la UE respectessin els drets fonamentals i els valors europeus. [...]

En general, la llei vetava la vigilància massiva als espais públics però permetia que les forces de seguretat poguessin utilitzar aquesta tecnologia, amb una autorització judicial prèvia, en casos flagrants com ara el risc d'un atac terrorista imminent.

4.2.

[En aquest exercici la manca de coherència en la redacció, o de cohesió, correcció gramatical, lèxica i ortogràfica, així com també les deficiències en la presentació poden comportar un descompte en la puntuació de fins a 0,25 punts.]

Resposta oberta.

Recordeu que cal aplicar al text els criteris d'adequació (al registre formal i al tema que es demana), coherència (estructura i organització del text i de les idees exposades) i cohesió (oracions ben construïdes).

L'extensió cal que s'ajusti a les 125-150 paraules que s'indiquen a l'enunciat.

No poden obtenir els 2 punts ni els textos molt curts (amb contingut insuficient) ni massa llargs (que no presentin una estructura textual que justifiqui les paraules de més) .

La distribució dels 2 punts d'aquesta prova és la següent:

a) contingut (1 punt, que es pot fraccionar en segments d'1 / 0,75 / 0,5 / 0,25)

b) adequació i coherència (0,5 punts, que es pot fraccionar en segments de 0,50 / 0,25 punts) [El text presenta el registre i el nivell de formalitat adequats al text]

c) cohesió (0,5 punts, que es pot fraccionar en segments de 0,5 / 0,25)

[La redacció ha de presentar riquesa i precisió lèxiques, com també maduresa sintàctica i discursiva, tot evitant repeticions, vaguetats i circumloquis. Cal

demostrar l'ús correcte de construccions coordinades i subordinades. El text ha de ser ben estructurat, mitjançant l'ús de connectors, la separació de paràgrafs, etc.]

Pel que fa a la correcció, les faltes, **encara que siguin repetides**, resten 0,1 **fins a 2 punts**. Es resten les que s'han comès en **tots** els exercicis de l'examen en què l'estudiant ha d'escriure.

D'altra banda, en relació amb la sinonímia, es poden acceptar altres formes alternatives, sempre que siguin admeses normativament i concordin amb el valor semàntic que tenen en el text.